

OBSAH

Paschálny príhovor	3
Životy svätých	5
Otázky a odpovede	7
Neznámy staviteľ	8
Pascha	9
Abeceda pravoslávneho kresťana	
Duchovné rady	10
O odvahe	11
Detská stránka	13
Významné biblické mestá	18
Zázrak presvätej Bohorodičky	20
Cestami pravoslávia	21
Zo života skupín	23

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“.
Mt 25,40

PCO Zbudská Bela	163 Sk
Jan Moroz, Ol'ka	156 Sk
M. Legnavská	256 Sk
rod. Čakyová, Chrenovec-Brusno	356 Sk
Emil Hošák, Jasenov	456 Sk
Slavo Cinkanič, Ruský Hrabovec	256 Sk
Bohuznámy, Kropmarchy	100 Sk
Helena Hlinková, Litmanová	200 Sk
Bohuznáma, Ľutina	250 Sk

Spasi Vás Hospodi!

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XIII./2008

hlavný redaktor: *Anna Dlabáčová*
zástupca hl. redaktora: *Andrea Gmotričová*
redaktori: *Mgr. Zuzana Sadilková, Andrea Gmotričová, Marián Derco, Mgr. Viera Pasterová, Darina Piterová - Bučková, Alexander Haluška, Zdenko Varga*
pokladníčka: *Anna Kerekaničová*
technický redaktor: *Marek Kundis*
detská stránka: *Mgr. Mária Balodánská, Andrea Gmotričová*
jazyková korektúra: *Mgr. Dana Kojnoková*

Vydáva:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980

e-mail: istina@post.sk
IČO: 17075947

S blahoslovením Jeho Vysokopreoslavenosti Jána, arcibiskupa prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok 144,- Sk.

Vaše finančné príspevky posielajte

*na adresu redakcie:
Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
10073-7716060/4900.*

Cirkevne schválené.

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi.

Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

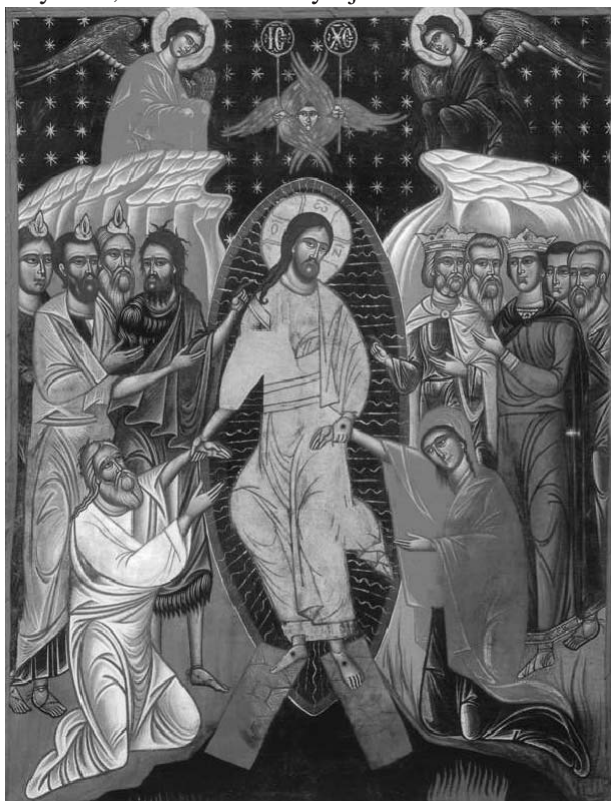
*Vydávanie je povolené Ministerstvom kultúry SR pod číslom 2354/2000.
ISSN 1335-6739*

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Paschálny príhovor

Pascha - Svetlé Christovo vzkriesenie

Tento najväčší a radostný sviatok je v cirkevných piesňach ospevovaný aj ako Sviatok všetkých sviatkov a víťazstvo všetkých víťazstiev. Prorok Jeremiáš o tomto dni povedal: „Veľký je to deň, niet mu podobného!“ Vstal z mŕtvych náš Spasiteľ - naša nádej! Je to deň radosti, nezvyčajnej radosti, „Christos bo vosta veselije vičnoje“ - „Christos vstal z mŕtvych - večná radosť“. Všetci sa radujeme. „Da prazdnujet že mir ves vidimyj i nevidimyj“ - „Áno, oslavuje celý svet, všetok viditeľný aj nevidi-

teľný“ - takto spieva Cirkev. Dnes my, hovorí nám svätá Cirkev, oslavujeme víťazstvo nad smrťou, zničenie pekla, oslavujeme počiatok nového života, večný začiatok.

Na tretí deň po uložení Christa do hrobu, v nedeľu ráno, ženy - Mária Magdaléna, Mária Jakubova a Salome, nakúpili voňavé masti a išli pomazať Isusovo Telo rozmýšľajúc, kto im odvalí veľký kameň. Keď prišli k hrobu, nastalo veľké zemetrasenie, lebo anjel Pánov zostúpil na zem, odvalil kameň a sadol si naň, čo bolo znamením víťazstva. Ženy sa preľakli, ale anjel im povedal: „Vy sa nebojte, lebo

viem, že hľadáte Isusa, Toho ukrižovaného! Niet Ho tu, lebo vstal, ako bol povedal. A choďte, rýchlo, povedzte Jeho učeníkom, že vstal z mŕtvych.“ Keď odišli zvestovať túto radostnú správu, na ceste sa s nimi stretol Isus a riekol im: „Buďte pozdravené! A ony pristúpili k Nemu, objali Mu nohy a klaňali sa Mu. Isus im povedal: „Nebojte sa! Choďte, zvestujte to mojim bratom, aby išli do Galiley: tam Ma uvidia.“ Prvými svedkami Jeho vzkriesenia boli práve tieto ženy, ktoré Christovi verne slúžili počas Jeho pozemského účinkovania, idúc za Ním až

na Golgotu.

Svätý Ján Zlatoústý hovorí o Pasche nasledovné: „Hľa, nastal pre nás tak očakávaný, spasiteľný sviatok, deň vzkriesenia nášho Pána Isusa Christa. Tento sviatok je zárukou pokoja, prameňom zmierenia, vyhubením vrahov, zničením smrti, skazou diabla. Dnes sa ľudia zjednotili s anjelmi, telesné bytosti spolu s netelesnými Silami vznášajú piesne chvály Bohu. Dnes Hospodin zničil brány pekla a aj samotnú tvár smrti. A prečo hovorím tvár smrti? Dokonca zmenil aj samotné meno smrti, nevolá sa smrťou, ale upokojením a snom.“

Svätý Makarij, moskovský patriarcha, o Christovom Vzkriesení hovorí: Do pekla zišla Christova duša po Jeho smrti, zničila peklo a vstala z mŕtvych... Na nebo vystúpil Vzkrie-

sený Christos a založil tam Cirkev, do ktorej vstúpili a neprestávajú vchádzať duše všetkých spravodlivých... Cirkev zjednotila Nebo a Zem. U nás je jedna Cirkev - pozemská a nebeská. Všetko toto pre nás urobil Isus Christos. Očistme teda a posväťme svoje duše v Tajinách Svätej Cirkvi.

Nech tento svetlý sviatok, Svetlé Vzkriesenie, bude pre nás vždy sviatkom radosti, sviatkom víťazstva života nad smrťou. A nech nám pomáha trpezlivo a pokorne znášať všetky ťažoby pozemského života v nádeji, že príde čas, keď budeme počuť hlas nášho Spasiteľa: „Poďte, požehnaní môjho Otca, prijmite ako dedičstvo kráľovstvo, ktoré vám je pripravené od stvorenia sveta.“

jerej Mgr. Marián Koval'

Uhlie

Istý muž rozprával príbeh o tom, ako neďaleko zastávky, kde vystupoval na ceste, bola skládka uhlia ohradená vysokým plotom. Okolo prechádzala železničná trať. Každý deň po nej prešlo niekoľko nákladných vlakov. Tento muž si neraz všimol, že majiteľ dvora prehadzuje veľké kusy uhlia cez plot na rôzne miesta blízko trate. Bol to naozaj zvláštny zvyk, ktorý si nevedel vysvetliť.

Jedného dňa sa preto spýtal toho muž, prečo to robí. Muž mu súcitným hlasom odpovedal: „Na druhej strane ulice býva chudobná žena, o ktorej viem, že jej dôchodok nepostačuje na to, aby si kúpila toľko uhlia, koľko na zimu potrebuje. Napriek tomu sa snaží postarať sa o seba sama. Keď prejde vlak, žena sa vyberie popri trati a zbiera kusy uhlia, o ktorých si myslí, že vypadli z nákladných vagónov za lokomotívou. Nevidí dobre, a preto si nevedomuje, že parné lokomotívy už dávno nahradili dieselové lokomotívy. Nechcem je sklamať, preto vždy hodím niekoľko kusov uhlia cez plot, aby mala čo nájsť.“

Mat' citlivé srdce pre potreby druhých je veľmi dôležité. Aby sme im však vedeli pomôcť, niekedy musíme byť naozaj vynaliezaví.

pripravila Radka Baková

Životy svätých

Prepodobný otec náš Nikita Stĺpnik

Deň jeho pamiatky je 9. jún / 24. máj.

Od malička sa prejavoval ako krutý a nemilosrdný. Bol pohoršením a robil ľuďom mnoho zla. Súdil sa s ľuďmi a okrádal ich.

Raz, keď skončil svoju prácu, zastavil sa v chráme, kde práve čítali slová proroka Izaiáša: „Umyte sa a čistí budete, zoberte pokušenia od svojich duší.“ Celú nasledujúcu noc prebdel, ani oka nezažmúril, len stále rozmyšľal nad týmito slovami.

Na druhý deň, ako obyčajne, zašiel k svojim rozmarným druhom. Rozveselil sa a pozval ich na obed; zašiel na trh, nakúpil potraviny a doma prikázal žene, aby navarila obed. Keď žena umývala mäso zbadala, že z neho tečie neobyčajne veľa krvi. Dala ho variť, no v hrnci sa začala peniť krv. Keď zamiešala jedlo v hrnci, zjavil sa jej odporný obraz. V hrnci videla, že varí ľudskú hlavu, potom ruky, chodidlá. Veľmi sa vydesila a zavolala muža. Ten stál v nemom úžase nepohnúc sa z miesta. Keď prišiel k sebe, z hĺbky srdca povedal: „Odpusť mi, mnoho som zhrešil!“

Odišiel z domu a prišiel do monastiera svätého Nikitu. Padol k nohám igumena (predstaveného monastiera) a volal: „Zachráň hynúcu dušu!“ Igumen sa veľmi čudoval neobvyklej premene Nikitu a povedal: „Vyskúšaj sa! Zotrvej tri dni pri monastierskych vrátach, plač a vyznaj svoje hriechy

pred prichádzajúcimi do monastiera.“

Nikita to všetko splnil. Potom uvidel neďaleko močiar s trstinou, nad ktorým lietalo množstvo mušiek. Obnažil svoje telo a vošiel do blata, sadol si medzi trstinu a modlil sa k Bohu. Po troch dňoch poslal igumen poslušníka pozrieť, čo robí Nikita. Tam ho po malej chvíli našiel v močiaroch obsypaného komármi a ledva sa dali rozpoznať črty jeho tela. Obrovský mrak komárov krúžil nad ním. Poslušník šiel rýchlo za igumenom a vyrozprával mu všetko čo videl. Igumen sa ponáhľal k Nikitovi a nájdúc ho zvolal: „Syn môj! Čo to robíš?“ Nikita len zvolal: „Otče, zachráň hynúcu dušu!“ Igumen ho po tejto udalosti prijal do monastiera, postrihol na inoka (prvý stupeň mníšstva) a dal mu malú kéliu. Takto začal mníšsky život prepodobného Nikitu.

Často ho diabol pokúšal, strašil ho, no Nikita zotrval v modlitbe a pôste ohradzujúc sa znamením svätého Kríža a prizývajúc na pomoc svätého veľkomučeníka Nikitu (ochrancu monastiera). Neskôr si svätý Nikita postavil stĺp kvôli podvihu (duchovnej námahe a službe Bohu). Nebol to však stĺp do výšky, bola to skôr úzka jama v zemi pri chráme. Tam sa väčšmi oddal Bohu. V takomto podvihu zotrval až do svojej smrti uzdravujúc chorých a modliac sa k Bohu.

Jednej noci prišli k nemu jeho niekdajší priatelia. Svätý nosil ťažké železné okovy, ktoré sa od častého trenia o odev a telo vyblýskali tak, že

vyzerali akoby boli strieborné. To si mysleli aj títo ľudia, preľstení diablom rozobrali strechu nad stĺpom, zabili prepodobného Nikitu a ukradli jeho okovy. Zabalili ich do hrubej látky a utekali preč.

Pred rannými bohoslužbami zašiel paraeklesiarch (ten čo zapalaťuje lampády) podľa zvyku po blahoslovenie k starcovi Nikitovi. Zbadal, že stariec je mŕtvy, ale ucítil tiež, ako jeho telo vydáva nádhernú vôňu. Rýchlo sa vrátil k igumenovi. Bratia monastiera vzali telo a za spevu žalmov ho s veľkou úctou pochovali. Chorí, prítomní na pohrebe, sa uzdravovali.

Vrahovia došli až k rieke Volge a rozbalili okovy. Keď však videli, že sú z obyčajného železa, nazlostili sa a hodili ich do rieky blízko monastiera apoštola Petra. Nasledujúcu noc inok tohto monastiera, Simeon, videl vychádzať z vody tri stĺpy svetla siahajúce až hore k nebu a oznámil to predstavenému monastiera. Ten spolu s mnohými ľuďmi sa išiel pozrieť na čudesnú vec. Keď došli na miesto

zbadali, ako okovy z ťažkého železa plávajú na vode, ako by to bolo suché drevo. Zbožne ich vzali a priniesli do mesta. Cestou sa udial zázrak, keď krížom z okov prežehnali chromého, ktorý sa uzdravil a začal chodiť. Okrem tohto zázraku sa udialo ešte mno-

ho iných uzdravení a zázrakov. Po nejakom čase sa svätý Nikita zjavil inokovi Simeonovi a povedal mu: „Nech čím skôr bude znamením môjho podvihu položené na mojom hrobe.“ Tak boli okovy prepodobného Nikitu prenosené na jeho hrob. Všetci, ktorí prichádzajú s vierou k prepodobnému Nikitovi, dostávajú

uzdravenie na slávu Christa Boha.

Prepodobnyj Otče náš Nikito moli Boha o nás.

Podľa knihy Žitija svjatych svätého Dimitrija Rostovského spracoval Alexander.

Otázky a odpovede

Aký je rozdiel medzi juliánskym a gregoriánskym kalendárom?

Hneď na začiatku je potrebné povedať, že podľa bohoslužobných textov Boh daroval ľuďom čas a jeho delenie na roky, dni a mesiace „vo spaseníe“, čiže pre spasenie. Z toho vyplýva, že hoci meranie a delenie času nie je najdôležitejšia vec v Cirkvi, predsa len je to vec veľmi dôležitá a vážna. Čas je dôležitý jav, ktorý sa v podmienkach nášho pozemského

života má brať na vedomie a má sa múdro a rozumne využívať tak, aby pomáhal a neprekážal duchovnému životu. Aj samotný Isus Christos veľmi dbal na to, aby niečo neurobil predčasne

a v nevhodnej chvíli. Niekoľkokrát sa o tom doslova hovorí v Evanjeliu. Taktiež aj Cirkev si od počiatku uvedomovala, že čas treba merať a deliť tak, aby to slúžilo spaseniu a zbožnosti ľudí a nie naopak.

Teraz konkrétne ku kalendáru. Rozdiel medzi kalendármi, juliánskym a gregoriánskym, spočíva v tom, že používanie juliánskeho kalendára (starý štýl) na rozdiel od gregoriánskeho kalendára (nový štýl) nenarušuje bohoslužobné a dušpastierske pravidlá Cirkvi. Cirkev na všeobecných

snemoch prostredníctvom svätých otcov rozhodla, že Pascha a iné cirkevné sviatky sa nemajú slúžiť s Židmi, inovercami a neveriacimi. Duch tohto pravidla spočíva v tom, aby sa veriaci neovplyvňovali svetskými spôsobmi sviatkovania, ale aby vedeli, že cirkevné, pravoslávne sviatky sú niečím celkom iným – duchovným a svätým a aby sa podľa toho aj správali. Juliánsky kalendár je teda nie všemocná a najdôležitejšia, ale predsa len veľmi užitočná pomôcka k tomu, aby veriaci

Schádzanie Blahodatného ohňa

nezabudli na duchovnú podstatu sviatkov a na svoju cirkevnú identitu. Myslím, že v súčasnosti nie je taká duchovne ideálna a svätá doba, žeby sme mohli takýmto pomôckami pohrdať

a nevyužívať ich. Obchádzanie týchto pomôcok je podľa svätých otcov nechvályhodné, neprístojné, vlastné tým, čo sa radi protivia a je príčinou hriechu, rozkladu a rozvratu (svätý Konštantín a otcovia antiochijského snemu). Spojenie východnej paschácie s gregoriánskym kalendárom spĺňa dušpastierske a bohoslužobné potreby Cirkvi len čiastočne, narušuje typikon a spôsobuje čiastočné alebo úplné odstránenie Petropavlovského pôstu.

jerej Štefan Pružinský

Detská stránka

Macocha - mama

Olinkina mama bola dlho chorá a ležala v nemocnici. Raz k nej otec priviedol Oľgu. Ledva spoznala svoju mamu, taká bola chudá a bledá. Mama na ňu dlho pozerala, hladkala ju po hlave a na rozlúčku povedala, že Olinka musí byť múdre dievčatko a vo všetkom má pomáhať otcovi. Viac už Oľga mamu nevidela. Povedali jej, že zomrela. Žila spolu so svojím otcom. Spočiatku bolo všetko dobré, otec chodil s Oľgou do detského parku, večer ju zobral a bol s ňou skoro celý čas: čítal jej rozprávky, porozprával zaujímavé príhody a volal ju maličkou gazdinou vo veľkom dome.

Ale odrazu sa všetko zmenilo. Do domu začala chodiť neznáma žena - teta Klaudia, alebo Klavočka, tak ju volal otec. Pekne sa zhovárala i hlasno sa smiala, obliekala sa vždy akosi výrazne. Mala červené pery aj nechty a Oľga stále, keď ju pohladkala po hlave, bežala sa k zrkadlu pozrieť, či ne-

zašpinila jej plavé vlasy. Jedným slovom, teta Klaudia sa Oľge nezapáčila; rozprávala sa s Oľgou s úsmevom, ale oči sa jej pritom nesmiali.

Olinkin život sa zmenil. Večer ju otec poslal do detskej izby, potom sa ráno uložil spať a tetu Klaudiu začal volať gazdinou.

Prišiel deň, keď otec pozval Oľgu a slávnostne oznámil: „Odteraz bude teta Klaudia tvojou mamou“.

„Nie, nebude“, odvetila Oľga. Odbehla do svojej izby, zobrala maminu fotku, ukázala na ňu so slzami v očiach a povedala: „Tu je moja mama! A druhú mamu mi netreba!“

Otec sa nahneval, ale teta Klaudia sa rozosmiala. „Dobre, tvrdohlavá dcéruška, tak budem pre teba teta Klaudia.“

Oľga pri odchode začula slová: „No, Sergej, my sa ešte natrápime s týmto dieťaťom.“ Otec odpovedal: „Nezlosti sa, Klaudia. Olinka nedávno stratila svoju mamu. Počkaj, po čase si ňu obľúbi.“

Oľga sa zastavila a rozhodne povedala: „Nikdy si ju neobľúbim!“ - a vyšla z izby.

Otec ju dobehol, schmatol za ruku, odvliekol do izby a zlostne skríkol: „Dostaneš s remeňom, ty hlúpa dcéra!“

„Ty ma chceš biť, za to, že ľúbim mamu, a nie tvoju tetu Klávu?“ - vzrušene sa opýtalo dievčatko.

Otec sa zmiatol. Začal jej vysvetľovať, že to robí pre ňu, lebo dievčatko nesmie ostať bez mamy.

„A nám dvom nebolo dobre?“ Oľga plakala objímajúc otca.

Otec jej rozprával, že zanedbal prácu, teraz musí aj po večeroch chodiť do práce. Pripomenul Oľge mami-ne slová, že má otca počúvať.

Dievčatko spomínalo, ako s otcom chodili k rieke a púšťali loďky uro-bené z novín, ktoré plávali ďaleko, ďaleko...

Predstavila si, že otec nechal prácu a z jej viny ju stratil. Utrela si slzy, vzdychla si a súhla-sila:

„Dobre, otec, nebudem ťa za-rmucovať a ani tetu Klávu.“

Život plynul. Oľga počúvala tetu Klávu, poslušne pl-nila príkazy, ale stále ju neľúbila! Tá od-povedala dievčatku ľahostajne, hoci sa o jej zovňajšok starala. Nakúpila jej parádne šaty, hračky a knižky. Oľga nemala rada parády, ani hračky, iba knihám sa veľmi tešila.

Tak prešli roky. Nesplnili sa slo-vá tety Klávy, že sa natrápia s týmto dievčatom. Oľga rástla bez požia-daviek. Výborne sa učila. Bola obľú-bená medzi učiteľmi aj deťmi v tri-ede. Doma tete Kláve veľa pomáhala. Aj jej sa páčila, bola spokojné a ro-

zumné dievčatko, s radosťou by ju poláskala, pobožkala, ale dievčatko akoby medzi nich postavilo stenu. Do-spievajúca Oľga začala nebadane tetu Klávu volať Klaudiou Michajlovou, čo ešte viac oddelilo jednu od druhej.

Pravdu povediac, Oľga si už dáv-no tetu Klávu obľúbila. Páčilo sa jej, že Klaudia Michajlovová, je vždy veselá a optimistická. Videla, ako ju

otec ľúbi, a ako teta Kláva sa o neho stará. Cít vďačnos-ti vstupoval do jej srdca, ale úprimný rozhovor sa neuskutočnil.

Klaudia Michaj-lovová veľmi chcela mať dieťaťko a lieči-la sa. Nakoniec sa jej narodil syn. Dali mu také meno, aké má otec, Sergej. Oľga si skoro obľúbila maličkého bezbran-ného bračeka.

Starala sa o neho, lebo po narodení dieťaťka Klaudia Michajlovová bola často chorá. Oľga si všimla, že ma-cocha sa veľmi zmenila, že je tichá a zamyslená, prestala si maľovať pery a nechty zo strachu, že zašpiní syna. Pozerajúc na Oľgu, ako šikovne si vie poradiť s chlapčekom, macoche zvieralo srdce.

Hospodine, pomyslela si, aká som bola krutá k tej maličkej dievčinke,

tak skoro stratila mamu, nevedela som nájsť kľúč k jej srdcu? Teraz by mohla byť pri mne taká nádherná dcéra.

Keď Serjoža dovŕšil dva roky, veľmi ochorel. Nastali nespokojné noci a Klaudia Michajlovová sa striedala s Oľgou pri Serjožkovej posteli.

Raz večer Oľga vošla do izby a Klaudia Michajlovová zaspala v kresle; aj Serjoža spal. Ohmatala jeho hlávku, čelo mal studené. „Kríza prešla“ - pomyslelo si dievčatko.

Ticho položila ruku na plece Klaudii Michajlovej.

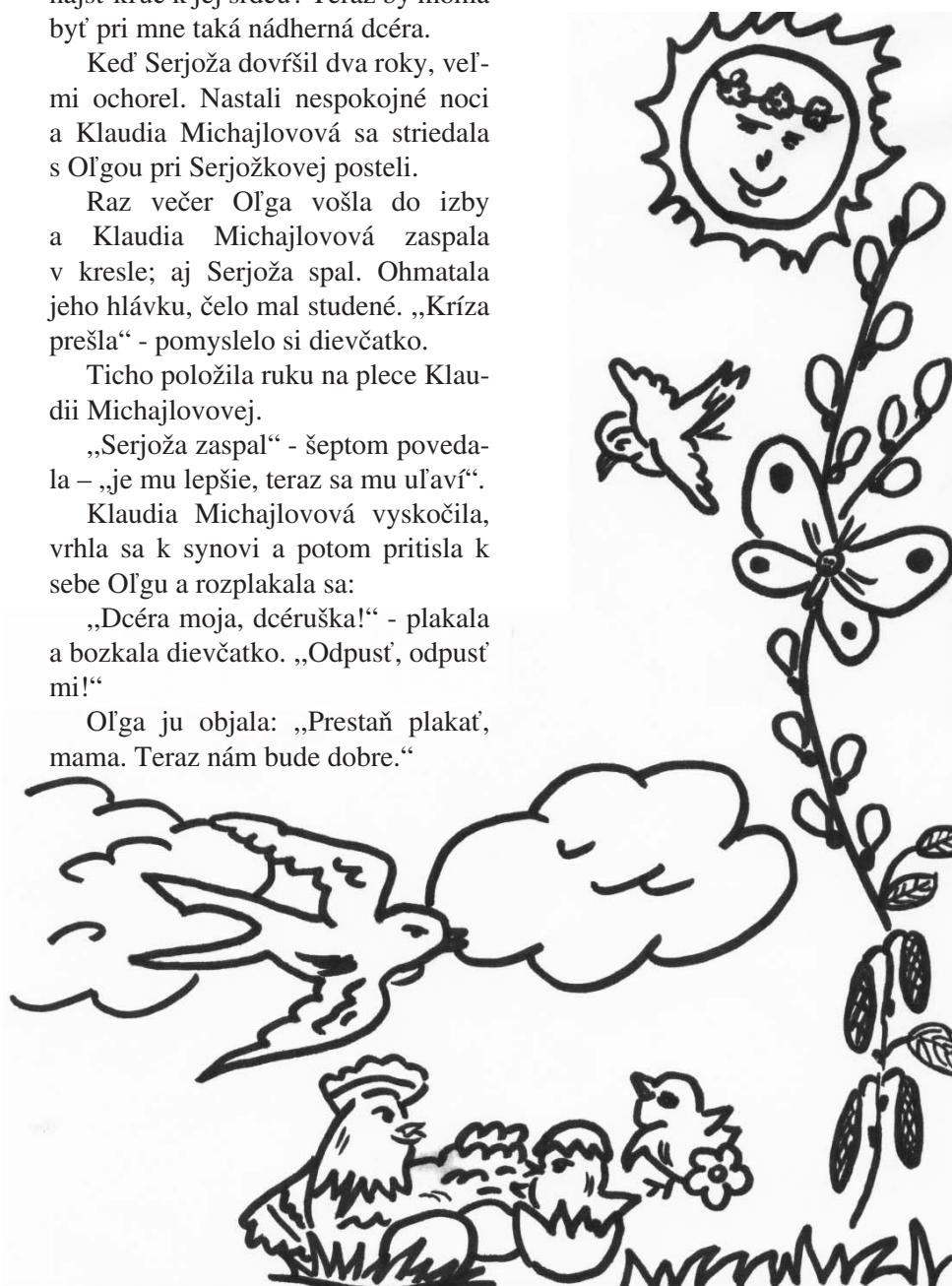
„Serjoža zaspal“ - šeptom povedala – „je mu lepšie, teraz sa mu uľaví“.

Klaudia Michajlovová vyskočila, vrhla sa k synovi a potom pritisla k sebe Oľgu a rozplakala sa:

„Dcéra moja, dcéruška!“ - plakala a bozkala dievčatko. „Odpusť, odpusť mi!“

Oľga ju objala: „Prestaň plakať, mama. Teraz nám bude dobre.“

Vymal'ujte si obrázok.

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS
vás všetkých srdečne pozýva na duchovnú púť do

***svätej Počajvskej Lavry
a okolitých monastierov.***

Púť sa uskutoční v dňoch 14. – 18. júna 2008,
v čase sviatku Sošestvija Svjataho Ducha.
Cena je 1 700,- Sk.
Odchod je 14. júna 2008 o 03,30 z Košíc.
Nahlásiť sa môžete a bližšie informácie sa dozviete
na t. č. 0905 263 474 – Alexander Haluška
0949 493 497 – Juliána Kuzanová.

Vaše Bratstvo